

בענין: 1. תנו לחיות לחיות

2. אנונימוס – עמותה לזכויות בעלי חיים

ע"י ב"כ עוה"ד יוסי וולפסון ו/או לימור קרומכל-
שניידר ו/או קרין פרלשטיין ו/או שגיב לוי
מהמחלקה המשפטית של תנו לחיות לחיות
רח' דב פרידמן 8, ת.ד. 3602 רמת גן 52136
טל': 03-6241776; פקס: 03-6241779
נייד (עו"ד וולפסון) 052-2598773

העותרות

- נ ג ד -

1. מנהל השירותים הווטרנריים

באמצעות ב"כ מפרקליטות המדינה
רח' צלאח א-דין 29, ירושלים
טל': 02-6466590; פקס: 02-6467011

2. דה-לוי תוצרת חקלאית בע"מ

3. איילות תוצרת חקלאית בע"מ

המשיבות 2-3 והמשיבה מס' 12 על ידי עו"ד אמיר רנן
רח' כנרת 5 ת.ד. 909 בני ברק 5110804
טל': 03-5788770; פקס: 03-5788771

4. עגלי תל שיווק בקר בע"מ

5. ראשי בקר בע"מ

6. משק תמיר נהלל בע"מ

7. משק אלי לוי

המשיבים 4-7 ע"י ב"כ ממשרד עו"ד גיל להב
בית מישורים, רח' השילוח 4, ת.ד. 6907, פתח תקווה 4934829
טל': 03-6128040; פקס: 077-5558075

8. בקר תנובה שותפות מוגבלת

ע"י ב"כ איתמר ענבי ו/או נירה קורי ו/או יונתן פרידמן
ממשרד ש.פרידמן עורכי דין
מגדלי מת"מ 1, רח אנדרי סחרוב 9, ת.ד 15065 חיפה 3508409
טל': 04-8546666; פקס: 04-8546677

9. בית מטבחים דבאח בע"מ

10. סאלח דבאח ובניו בע"מ

11. בקר וכבשים דבאח בע"מ

המשיבות 9-11 ע"י ב"כ עוה"ד רחל בן-ארי (בר רב האי) ו/או
משה פרזנצ'בסקי ו/או גילת ויזל-סבן ו/או איריס גרוס ו/או
עירית הוכרמן ו/או עמי האוסירר ו/או עביר אסדי ו/או יובל
אדלר ו/או יעל הדני ו/או גילי שפר (יופה) ו/או ערן אלוני ו/או
ארז מילנר ו/או ליאת ורנר-כהן ו/או שחר הופמן ו/או צחי
פיסטל ו/או חלי דנקנר-כהן ו/או אבי גבאי ו/או סיון ורדי ו/או
איתן פלוגר ו/או ענת לזר ו/או עדי ערמן ו/או אסף גופר ו/או
אפרת שגיא ו/או בלה לוסטיקמן ו/או נעם סגל ניר ו/או סיגל
אהרון ו/או ניבי אטיאס ו/או גלי רכבי
מרח' מעלה השחרור 15, חיפה 3328439
טל': 04-8371505; פקס: 04-8370231

12. אמפ"י התאחדות מפטמים ישראלית

ע"י ב"כ עוה"ד אמיר רנן אשר פרטיו פורטו לעיל.

תצהיר תשובה מטעם המשיבות 9-11

בהתאם להחלטת בית המשפט הנכבד מתכבדות המשיבות 9-11 להגיש תצהיר תשובה לעתירה.

א. פתח דבר

עניינה של עתירה זו בבקשת העותרות כי יופסק מתן רישיונות ליבוא בעלי חיים אשר מיועדים (בסופו של דבר) לשחיטה. יובהר מיד, כי היענות לבקשתן של העותרות משמעה חיסול ענף ייבוא הבקר והצאן לישראל וחיסול דה-פקטו של ענף ייצור בשר טרי בישראל. כפי שיבואר להלן וכפי העולה מתגובת המדינה לעתירה זו, מטעמים של העדר שטחי טבע למרעה, אין אפשרות מעשית לקיים ענף מבוסס של גידול בקר וצאן במדינת ישראל, ולכן כל ענף ייצור בשר טרי משחיטת בקר וצאן המיועדים לכך, נשען על יבוא בעלי חיים מחו"ל, אותו מבקשות העותרות להפסיק.

מקריאת העתירה מצטיירת תמונה כאילו המהלך המבוקש על ידי העותרות הוא כזה אשר שלובים בו יתרונות בלבד של שיפור מצבם של בעלי החיים והוזלת יוקר המחיה.

אולם, כפי שיובהר להלן בהרחבה, תיאור זה מתעלם ממלוא המשמעויות הכרוכות באותו מהלך, ובעיקר מחיסולו הלכה למעשה של ענף ייצור בשר טרי לישראל תוך פגיעה קשה בחופש העיסוק של העוסקים בו, וכריתת מטה לחמם של מאות וייתכן שאף אלפי עובדים; עוד לא בא בעתירה זיכרו של הסיכון הבריאותי שיווצר עבור צרכני הבשר בישראל אשר יאלצו בעל כורחם לצרוך מזון אשר טיב הפיקוח על הליכי הפקתו אינו נתון לרגולציה מלאה של מדינת ישראל אלא מיוצר הרחק מהעין, וכמובן מזכותו של הציבור לבחור לאכול בשר טרי שזה מקרוב יוצר ולא בשר מיובא ומזכותו של הציבור המעוניין בכך לצרוך בשר לא כשר.

העתקת השחיטה למדינות זרות כפי המבוקש בעתירה משמעה כי גם הפיקוח על השחיטה יעשה בהתאם לסטנדרטים הנוהגים באותן מדינות זרות ואין כל ודאות כי הדבר ייעשה בהתאם לרף הרגולציה הישראלית אשר נועדה להבטיח את בריאות הציבור מחד, ולצמצם ככל הניתן את צער בעלי החיים בשעת שחיטה, מאידך.

העתירה אף מתעלמת מן העובדה שחיסולו של ענף ייצור הבשר בישראל ייצר תלות מהותית באספקת בשר מחוץ לארץ ממפעלים זרים, באופן שנוגד מהותית את האינטרס הציבורי.

א. רקע עובדתי

1. המשיבה 9 נמנית על החברות הגדולות בארץ בתחום גידול, פיטום ושחיטת בקר וצאן, וכן בפירוק אריזה ושיווק בשר טרי. החברה הינה המפעילה של בית המטבחיים הגדול במדינה ומספקת נתח ניכר ומשמעותי מן הבשר הטרי הנרכש בישראל. החברה גם שוחטת בשר שלה, וגם מספקת שירותי שחיטה לסוחרי בשר רבים אחרים.

2. המשיבה 10 הינה, בין היתר, בעלים של רשת מזון קימעונאי ואיטליזים "סאלח דבאח ובניו". לצרכי מכירת הבשר הטרי בחנויותיה עוסקת החברה ביבוא, גידול ובפיטום בעלי חיים. המשיבה 10 משתמשת בשירותי המשיבה 9 לקבלת שירותי שחיטה של הבשר שלה.

3. המשיבה 11 הינה חברה שעוסקת בין השאר ביבוא, גידול, פיטום ושיווק בעלי חיים.

4. המשיבות 9-11 ביחד יכוננו להלן, מטעמי נוחות בלבד: "החברה" או "החברות".
5. משפחת דבאח שענפים שונים בה מחזיקים בשלוש החברות, הינה משפחה אשר עיסוקה ייצור בשר טרי ושחיטת בקר וצאן משך מזה עשרות שנים וכנראה אף למעלה מכך. משמעות השם "דבאח" בשפה הערבית הינה **שוחט**, ובכך יש כמובן כדי ללמד על ותיקות העיסוק של בני המשפחה במקצוע זה.
6. שלוש החברות עוסקות בייבוא בקר וצאן אשר נועדו לפיטום ובהמשך לשחיטה. מערך ייבוא הבקר והצאן, פיטומו ושחיטתו מצריך ידיים עובדות רבות ושלוש המשיבות יחד מעסיקות בארץ מעל 1,200 עובדים.
7. כיום, חלק מבעלי החיים המיובאים על ידי החברה הינו מאוסטרליה וחלק ממנו מגיע ממדינות אירופה. הן במקרה של ייבוא מאירופה והן במקרה של ייבוא מאוסטרליה חלה על החברה הרגולציה החלה במדינת המקור. בכל הנוגע לאוסטרליה, דומה כי כל הצדדים מסכימים כי היא מצויה ברף הגבוה ביותר מבין מדינות העולם. בין היתר, בכל משלוח המגיע מאוסטרליה מצוי על ההפלגה לא רק וטרינר אלא גם "stockman" שהינו איש מקצוע האמון בין היתר על רווחתם של בעלי החיים ומצבם. בצד זאת, אף הרגולציה האירופית הינה בסטנדרט מחמיר ביותר. (להרחבה בעניין זה ר' נספח מש/3 לתצהיר תשובה מטעם המדינה).
8. הרגולציה של מדינות המקור כמובן מתווספת לרגולציה הישראלית עליה נרחיב להלן. כבר עתה נזכיר כי אך לאחרונה, ביום 7.1.2018 פרסמו השירותים הוטרינריים במשרד החקלאות (להלן גם: **השו"ט**) הוראות חדשות בנושא "רווחת בעלי חיים בהובלה ימית ואווירית של בקר וצאן" במסגרתם עודכנו ורועננו שורה של הוראות הנוגעות לתנאי ההובלה. עם פרסום ההוראות אף נמסר כי הן "יהוו מעתה חלק בלתי נפרד מתנאי רישיון הייבוא לבקר וצאן".
- **העתק הנחיות השו"ט מיום 7.1.2018 מצורף ומסומן נספח 1.**
9. שינוע בעלי החיים מתבצע באניות משא מיוחדות אשר הותאמו לצורך זה, ואשר מתפקדות כמעין "רפת צפה" הדומה במידה רבה לתנאים בחוות לאחר הגעתן של הבהמות לארץ.
10. עד לאחרונה, בעלי החיים המיובאים על ידי החברה היו משונעים באוניות שהייתה החברה שוכרת לצורך כך או שהשינוע היה מתבצע על ידי היצואן המספק לחברה את הבשר.
11. לאחרונה רכשה החברה אוניה חדשה (יוצרה בשנת 2010) במטרה לשנע את בעלי החיים המיובאים על ידה בעצמה, וכיום הרוב המכריע של הובלות החברה מתבצע באוניה החדשה. **המדובר באניית המשא המתקדמת ביותר בעולם לשינוע מקנה (livestock) וסטנדרט ההובלה בה עומד בכל הדרישות הרגולטוריות בישראל, באוסטרליה ובאירופה ואף מעבר לנדרש.**
12. ראוי להבהיר: ייחודה של האוניה הוא בכך שהיא **תוכננה ונבנתה מלכתחילה ליעוד המסוים של הובלת בעלי חיים**, על כל המשתמע מכך. לפיכך, אף שמלכתחילה עמדה החברה בכל הדרישות הנוגעות לרווחת בעלי החיים, בהובלה באוניה החדשה סטנדרט ההובלה אף השתפר בכלל המישורים: כמות האוורור, טיב משטח העמידה, קיומה של מערכת האכלה אוטומטית המבטיחה נגישות קבועה למזון וכיוצ"ב.
- **תמונות של האוניה החדשה שרכשה החברה מצורפות ומסומנות נספח 2.**
13. היבט משמעותי באוניה בחדשה הוא מהירות ומשך ההפלגה. האוניה החדשה מפליגה במהירות גבוהה של 17 קשר ימי באופן המאפשר לחברה לקצר את משך ההפלגה. כך למשל, הפלגה מאוסטרליה לישראל נמשכת 16-17 ימים בלבד והפלגה מפורטוגל נמשכת כשעה ימים בלבד.

14. בצד חשיבות משך ההפלגה, ראוי להבהיר כי הפרמטר המשמעותי ביותר הינו **איכות תנאי השינוע** ואלו כאמור גבוהים ביותר. כאשר ישנה הקפדה על תנאים אלו, שימוש במונח "סבל" כלל אינו ממין העניין, שכן **כאשר יש הקפדה על תנאי ההובלה ניתן לדבר לכל היותר על אי נוחות (כפי שכל מסע כרוך באי נוחות מסוימת לנוסע).**
15. יובהר כבר עתה, **הבטחת תנאי המסע של העגלים או הכבשים המיובאים לארץ הינו בראש ובראשונה אינטרס של היבואן, אף ללא קשר לזכויות בעלי החיים.** התשלום על העגלים או הכבשים המיובאים נעשה בהתאם לכמות אשר הועמסה בארץ המוצא, ועל כן כל פגיעה בבעלי החיים או חלילה מותם של פרטים במהלך הדרך, מהווה פגיעה כלכלית ביבואן עצמו. יצוין כי למיטב ידיעת החברה אחוזי התמותה של פרטים במהלך שינועם לארץ אינו שונה מאחוזי התמותה בזמן הגידול בחוות הגידול ביבשה.
16. חרף כל המפורט לעיל וההקפדה היתרה על הבטחת תנאיהם של בעלי החיים במהלך תקופת המסע, למרבה הצער, פעמים רבות נזרקות לחלל האוויר טענות סרק באשר לתנאי השינוע שהינן **נעדרות ביסוס עובדתי במקרה הטוב, ומסולפות במקרה הרע, באופן אשר מהווה הטעיה של ממש.**
17. כך למשל בחודש אוגוסט 2017 התקבלה בשו"ט פנייה של קבוצת "ישראל נגד משלוחים חיים" אשר כזכור ביקשה להצטרף כעותרת לעתירה זו. באותה פניה נטען כי באוניה של החברה שהייתה במסעה בין פורטוגל לישראל קיימת תמותה חריגה של בעלי חיים, וכי על האוניה לא נמצא וטרינר. אף שהחברה הבהירה כי אין שחר לטענות אלו, עם הגעתה של האוניה לישראל היא עברה בדיקות קפדניות יותר מן הרגיל שהוכיחו את שנטען על ידה מלכתחילה - כי ההפלגה התנהלה כסדרה ולפי כל הנהלים.
18. בעקבות אותו אירוע הוציא השו"ט סיכום מקרה חריף במיוחד המתנער מאותן התראות סרק אשר פגעו לשווא בשמה הטוב של החברה, הביאו לבזבוז של משאבי ציבור ועלולות גם לשחוק את מנגנוני הבקרה על רווחתם של בעלי החיים. וכך נכתב בסיכום האירוע של ד"ר שלמה גראזי, מנהל השירותים הוטרינריים (בפועל):

"האוניה הגיעה לנמל חיפה, כמתוכנן, ביום ג', 8.8.17, נקשרה לרציף אחה"צ, ולאחר הבדיקה הבטחונית עלו על סיפונה שני הרופאים הוטרינריים הממשלתיים, בדקו את בעלי החיים ותחקרו את נציג היבואן שליווה את המקנה לכל אורך המסע וכן את הקפטן. **הממצאים מהבדיקה לא העלו כל עדויות התומכות בהודעה של הארגון.**

לאור הממצאים אשר שללו לחלוטין את הטענות לתחלואה חריגה ותמותה המונית הוחלט להעביר את המקנה להסגר. **במעקב שנעשה בעת הגעת בעלי החיים להסגר לא נצפו ממצאים המעידים על תחלואה או תמותה חריגה.**

חשוב לציין שהודעת השווא של הארגון, שהופצה הלאה על ידי הפעילים, וכללה תמונות מגמתיות וטענות כי המידע מבוסס על עובדות מוצקות, גרמה לנזקים ופגיעה בגורמים שונים. בעלי תפקידים רבים במשרד ובשו"ט קיבלו פניות מאזרחים מודאגים, מגדלים ונציגיהם, עיתונאים וחברי כנסת, בדרישה לעצור ולמנוע את הגעת האוניה. הצורך להשיב לפונים הרבים גרם לבזבוז רב של זמן ומשאבים שהיו יכולים להיות מופנים לטובת עשייה ברוכה של עובדי השו"ט במשיבות הרבות של שמירה על בריאות הציבור, מניעת מחלות בעלי חיים ודאגה לרווחת בעלי החיים. המידע הכוזב שהופץ פגע באמון הציבור באמינות משרד החקלאות והשו"ט,

באמינות מוסדות המדינה מול השלטונות בפורטוגל והשחיר את שם היבואן [זו החברה, הח"מ].

השירותים הוטרינריים מוקירים את פעילות הארגונים למען בעלי חיים ודאגתם לרווחתם אך מוקיעים מכל וכל את השימוש הציני במידע לא אמיתי ולא מגובה בעובדות לשם השגת חשיפה תקשורתית לארגון וכביכול עשייה למען רווחת בעלי החיים".

- העתק סיכום השו"ט בעקבות המקרה והתכתבויות שקדמו לו מצורף ומסומן נספח 3.

תקופת הגידול בארץ

19. בניגוד לרושם המצטייר מן העתירה כאילו בעלי החיים המיובאים נשחטים בישראל באופן מיידי, אלה אינם פני הדברים, ולמעשה ישנו פרק פיטום משמעותי למדי המתרחש בארץ. עד שלב השחיטה, העגלים המיובאים על ידי החברות נמצאים בחוות בארץ לתקופת פיטום משתנה בת כששה חודשים עד כ-12 חודשים בהתאם למשקלם.
20. לפי גישתה המקצועית של החברה, לתקופת הגידול בארץ משמעות לא מבוטלת בכל הנוגע לטיבו של הבשר המופק בסופו של יום, ולא בכדי בעלי חיים אשר הגיעו מאותו מקור אל מגדלים שונים בישראל, עשויים להביא בסופו של יום לאיכויות שונות של בשר.
21. עם עגינתה של אוניה בארץ מורדים בעלי החיים מן האוניה באמצעות צוות האוניה בשילוב עם צוות עובדים של החברה. פריקת הבקר והצאן נעשית תמיד בפיקוח רופא מן השירות הוטרינרי במשרד החקלאות.
22. על-פי הנחיות הרגולציה, מועברים בעלי החיים ישירות לתחנת הסגר בה יהיו על-פי דין ויעברו בדיקות וטרינריות מקיפות בפיקוח השו"ט. מטרת השהות בתחנת ההסגר היא להבטיח כי לא הגיעו לארץ פרטים נגועים במחלות אשר עלולים לסכן את יתר בעלי החיות או אף את בריאות תושבי המדינה.
23. מתחנת ההסגר מועברים הפרטים לחוות הגידול המנוהלות על ידי החברה. ייעודם של העגלים לחוות גידול מסוימת צריך להיות ידוע מראש עוד טרם המשלוח והינו תנאי לקבלת האישור הוטרינרי לעצם הייבוא. כמפורט לעיל, השהות בחוות הגידול הינה לתקופה בת 6-12 חודשים.
24. מאליו מובן כי גם תקופת הגידול בארץ עד שיועברו בעלי החיים לשחיטה מפקחת על ידי הרגולציה הנוהגת בארץ.

ב. הטיעון המשפטי

25. בתמצית, טענותיהן של העותרות בעתירה הינן כדלקמן: נטען כי הפיקוח המבוצע על ידי השו"ט אינו מספק וגורם לבעלי החיים סבל, באופן שמצדיק לחלוטין לחדול ממתן רישיונות ייבוא לשחיטה; כי טענת השו"ט לפיה יבוא בשר חי אינו חלופה אמיתית ליבוא של בעלי חיים אינה מבוססת של תשתית עובדתית מספקת; וכי על הרשות המנהלית חובה לשקול את זכויות בעלי החיים בעת קבלת החלטה האם להתיר הובלות בינלאומיות. לבסוף נטען בעתירה כי ייבוא בשר חי אינו עומד במבחן המידתיות באופן שמחייב לאסור משלוחים של בקר וצאן חי לישראל שכן ניתן לכאורה לספק את צרכי הצרכנים גם באופנים חלופיים.

26. בסיפור המסופר על ידי העותרות יש אפוא שלושה שחקנים בלבד: בעלי החיים, הצרכנים, והשו"ט. בולטים בהיעדרם מסיפור זה הם העוסקים בענף יבוא הבשר והשחיטה. ביטוי חזק להיעדר זה מצוי בעובדה כי מלכתחילה נמנעו העותרות מצירופם של יבואני הבקר והצאן כמשיבים לעתירה ואלו צורפו רק לפי בקשתם לאחר שמנהל השו"ט מצא לנכון ליידעם אודות הגשת העתירה.

• **מכתב מנהל השו"ט ליבואני הבקר והצאן מיום 15.12.2015 מצורף ומסומן נספח 4.**

27. כפי שצוין לעיל, החברה מספקת פרנסה ללמעלה מ-1200 עובדים, ולמיטב הערכה בענף כולו מועסקים עוד אלפי עובדים.

28. קבלת העתירה משמעה אפוא "מיקור חוץ" של ענף פרנסה משמעותי מישראל לחו"ל, תוך כריתת מטה לחמם של אלפי עובדים בישראל המועסקים בתחום. לעובדה זו השלכות כבדות משקל על מערך האיזונים שיש לבצע בעת בחינת טענות העותרות.

29. ראוי לציין כי היותם של יבואני הבקר והצאן שחקן רלוונטי אשר יש להתייחס לזכויותיו עלתה כבר מתגובת השו"ט לעותרות, אולם העותרות בחרו להתייחס לעניין זה בדרך אגבית ומזלזלת כמפורט בסעיף 70' לעתירה: "טענה אחרונה¹ היא שהמרת היבוא של בעלי-חיים ביבוא בשר תפגע בחופש העיסוק של היבואנים (האמנם? וכי אלו לא יוכלו לייבא בשר?) ושל העוסקים בגידול ובפיטום העגלים בישראל...". נימה זו מדברת בעד עצמה, לעניין רצינות התמודדותן של העותרות, עם הזכות היסודית של המשיבים לחופש העיסוק.

30. כאמור, החברה אינה עוסקת אך בייבוא, אלא מפעילה מערך שלם של עובדים ושל נכסים אחרים אשר מועסקים ומוחזקים על ידה לצורך קליטת בעלי החיים, תחזוק החוות, הליך השחיטה ועוד. על רקע זה, הטענה כאילו יכולים יבואני הבקר והצאן להחליף "סחורה" אחת באחרת מבלי שהדבר יהא כרוך בפגיעה בעיסוקם הינה אפוא טענה תלושה מן ההקשר ואינה ממין העניין.

1.ב. הפגיעה בחופש העיסוק של יבואני הבקר ועובדיהם

31. מלכתחילה זכה חופש העיסוק במדינת ישראל למעמד מרכזי. עם חקיקתו של חוק-יסוד: חופש העיסוק זכה חופש העיסוק למעמד חוקתי מפורש עת שנקבע כי "כל אזרח או תושב של המדינה זכאי לעסוק בכל עיסוק, מקצוע או משלח יד".

32. רבות נכתב על חשיבותו של חופש העיסוק ונזכיר אך זאת:

"חופש העיסוק זכה למעמד חוקתי במסגרת חוק יסוד: חופש העיסוק. חופש העיסוק הוא החופש של הפרט לעסוק (או לא לעסוק) במשלח יד הנראה לו ראוי [...] זהו גם החופש לפעול בגדרו של העיסוק שנבחר ללא איסורים או הגבלות [...]. חופש העיסוק נפגע אם הסדרים (נורמטיביים או פיזיים) מונעים מהפרט - במישרין או בעקיפין - מלפעול על-פי רצונו ויכולתו, כגון במקרה שבו נקבעים תנאים (סובייקטיביים או אובייקטיביים) לכניסה לעיסוק, למקצוע או למשלח יד או תנאים הקובעים את חופש המימוש של העיסוק, המקצוע או משלח היד"²

33. העותרות מודות כי אינן מבקשות לבטל כליל את העיסוק בשחיטת בקר וצאן בישראל אלא "רק" מבקשות כי השו"ט יחדל ממתן רישיונות ליבוא בעלי חיים לשחיטה. כפי שנאמר לעיל ויובא עוד

¹ במכתב התשובה של השו"ט אל העותרות, הח"מ.

² בג"ץ 1953/09 חליל אלוואלידי נ' שר החקלאות ופיתוח הכפר (ניתן ביום 08.07.2009)

להלן, משמעות הדבר היא סגירה דה-פקטו של ענף השחיטה בישראל. ואולם, אף אם לא היו אלה פני הדברים, עדיין היה בכך פגיעה דרמטית בזכות החוקתית:

כדי שחופש העיסוק ייפגע אין זה מן ההכרח שהזכות תישלל. די בכך שחוקיקה תגביל ממשית את העיסוק במשלח יד כדי שהדבר ייחשב לפגיעה בחופש העיסוק במונח חוק היסוד ברוח זו נקבע בפרשת גאנם.. "הפן השני של חופש העיסוק הוא החופש לפעול בגדריהם של עיסוק, של מקצוע או של משלח יד, בלא איסורים או הגבלות. אקט שלטוני המטיל הגבלות על דרך הגשמתם של עיסוק, של מקצוע או של משלח יד פוגע בהיבט זה של חופש העיסוק".³

34. כאמור לעיל, בישראל שטחי מרעה מצומצמים אשר בגינם אין אלטרנטיבה של גידול בעלי חיים שיכולה לתת מענה לצריכת הבשר הנדרשת. נראה כי גם העותרות אינן חולקות על עובדה זו, אלא שהן סבורות כי את השלמת הבשר שהתעשייה המקומית אינה יכולה לספק יש להשלים באמצעות יבוא בשר מצונן ולא באמצעות יבוא בקר וצאן חיים.

35. העותרות הקדישו פרק נכבד בדיון לערוצים השונים בהם ניתן לספק את הביקוש הצרכני לבשר טרי. לשיטתן של העותרות, על השוי"ט לערוך בדיקה עובדתית באשר לשלוש סוגיות: היקף הביקוש לבשר טרי, היקף הייצור של בשר שגודל בשטחי מרעה בישראל וכמה מן ההפרש בין הביקוש להיקף הייצור המקומי ניתן להשלים באמצעות יבוא בשר מצונן. לשיטת העותרות, רק לגבי השארית הנותרת לאחר מהלך שכזה "ניתן לשקול יבוא של בעלי-חיים חיים" (ס' 73 לעתירה).

36. ואולם, נוכח כך שקבלת העתירה וקבלת המתווה המוצע על ידי העותרות משמעו סגירה דה-פקטו של ענף השחיטה, הרי שבמכלול האיזונים בהקשר זה השיקול החוקתי העיקרי הוא הפגיעה בחופש העיסוק של העוסקים בתחום, הכרוכה בדבר:

"ממד אחר של הגבלת העסקה שואב מהיבטה הכלכלי של הזכות לחופש עיסוק. זכות זו, מקום שענינה בעיסוק מסחרי שמבקש לעצמו אדם, מתייחסת גם ליכולת לשלוח בו יד בתנאים של כדאיות כלכלית. מי שהוכיח כי בשל הגבלה שלטונית שוב אין באפשרותו להפעיל בית-עסק רווחי, נשא בנטל להראות כי חופש העיסוק שלו נפגע. המבחן ראוי שיהא אובייקטיבי, ויבדוק אם בעל עסק סביר יוכל להוסיף ולקיים באורח מקובל בית-עסק מן הסוג המסוים, על אף ההוצאות הנוספות שמשתה עליו ההגבלה שבדין. [...] אכן, "השאלה, אם החלטה של רשות מהווה פגיעה בחופש העיסוק, צריכה להיבחן באופן מהותי ולא פורמאלי. חופש העיסוק נפגע [גם] כאשר החלטה שלטונית פוגעת בעקיפין במימוש חופש העיסוק הלכה למעשה" (בג"ץ 5936/97 לם הנ"ל, בעמ' 681; 693). אך נזכור, בד בבד, כי אין מוטלת על המדינה החובה ליצור תנאים של כדאיות כלכלית, אלא אך להימנע מנקיטתן של פעולות השוללות אותה".⁴

37. בענייננו אין מדובר כאמור רק על פגיעה ברווחיות אלא על צמצום דרמטי של הענף כולו על כל המשתמע מכך.

³ בג"ץ 9596/02 פיצוי נמרץ המומחים למימוש זכויות רפואיות וביטוחים נ' שר המשפטים, פ"ד נח(5), 792, עמ' 799.
⁴ בג"ץ 8035/07 רונן אליהו נ' ממשלת ישראל (ניתן ביום, 21.05.2008).

ב.2. האיזונים הנדרשים נוכח הפגיעה בחופש העיסוק

38. העותרות טוענות שיבוא בעלי החיים אינו עומד במבחן המידתיות, ובפרט מבחן המידתיות במובנו הצר. כידוע, מבחן המידתיות הינו אחד ממבחני פסקת ההגבלה לבחינת חוקתיות הפגיעה בזכות יסוד חוקתית אולם נעשה בו שימוש אף לבחינת ההצדקה לפגיעה באינטרס מוגן. בענייננו, מבקשות העותרות כי מבחן המידתיות יופעל לצורך בחינת כללי שיקול הדעת המנהלי או לחילופין בהקשר של חוק צער בעלי חיים.
39. ואולם, אין ענייננו אפוא באיזון בין שתי זכויות חוקתיות, כי אם באיזון בין האינטרס החברתי בהגנה על בעלי החיים אל מול הזכות החוקתית לחופש העיסוק.
40. מובן כי השו"ט וכך גם החברה מחויבים להגן על בעלי החיים ולשפר את רווחתם ככל שניתן. בכלל זה הם מחויבים להקפיד על הוראות חוק צער בעלי חיים והדינים האחרים המסדירים את התחום, אולם לעובדה כי מדובר באינטרס חברתי ישנה השלכה מכרעת על האיזון שמול חופש העיסוק העומד מנגד.
41. תחילה, ראוי לציין כי אף לו היו מוכחות כל טענות העותרות, לא היה בידיו של בית המשפט להעניק להן את הסעד המבוקש על ידן נוכח הפגיעה החוקתית בחופש היסוד.
42. כידוע, בהתאם לחוק-יסוד: חופש העיסוק, על מנת שפגיעה בזכות תהא חוקתית עליה לעמוד במבחניה של פסקת ההגבלה ובין היתר כי הפגיעה תהא בחוק או מכוח הסמכה מפורשת בו.
43. מכאן, שלצורך קבלת החלטה כמבוקש על ידי העותרות היה עליהן לנסות לפעול על מנת להשפיע על המחוקק או מחוקק המשנה, ובכל מקרה לא ניתן להעניק להן את הסעד המבוקש על ידן הכרוך בפגיעה כה דרמטית בחופש העיסוק של החברה, וכל זאת בדרך של החלטה שיפוטית ובהיעדר הסדרה בחקיקה כנדרש בחוק היסוד.
44. יתרה מכך, אף לו היו העותרות מתגברות על משוכה זו, לא ניתן היה להעניק להן את הסעד המבוקש על ידן בהיותו בלתי מידתי כשלעצמו.
45. התנאים הנדרשים ליבוא בקר וצאן לישראל לצרכי שחיטה מוסדרים בתקנות מחלות בעלי חיים (יבוא בעלי-חיים) התשל"ד-1974 (להלן: **תקנות היבוא**). בהתאם לתקנות היבוא, חל איסור על ייבוא בעלי חיים אלא לפי רשיון בכתב ממנהל השו"ט (תקנה 2(א)), והמנהל רשאי לתת את הרישיון או לסרב ולתתו וכן להתנות את מתן הרשיון בתנאים (תקנה 2(ג)). עוד קובעות תקנות היבוא כי לא יורדו בעלי-חיים מכלי ההובלה בו הגיעו אלא לפי הוראות רופא וטרינרי ממשלתי.
46. בצד זאת נזכיר פעם נוספת את ההנחיות החדשות של השו"ט.
47. ענייננו הרואות, הרגולטור נתן דעתו על האיזון שבין האינטרס שבצמצום צער בעלי החיים המיועדים לייבוא לבין האינטרסים והזכויות הנוגדים העומדים על הפרק, והאיזון שנקבע קיבל ביטוי בדינים שאוזכרו לעיל.
48. מאליו מובן כי משטר הרישוי הקבוע בתקנות וההוראות הנוספות לעניין תנאי ההובלה פוגעים אף הם בחופש העיסוק של היבואנים. ואולם, נקודת המוצא היא כי מדובר בפגיעה מידתית המניחה כי יש לאפשר ליבואני הבקר והצאן להמשיך בעיסוקם וזאת כאמור תוך צמצום הצער הנגרם לבעלי החיים.
49. ביטול מוחלט של מתן הרישיונות תוך העדפת האינטרס של טובת בעלי החיים לבדו יהא אפוא בלתי מידתי ובלתי סביר כשלעצמה.

50. העותרות מסבירות שאף לו היו נשמרות כלל הוראות הדינים הרלוונטיים לעניין, עדיין הייתה ההובלה כרוכה לטענתן בסבל אינהרנטי לבעלי החיים. יחד עם זאת, העותרות אינן תוקפות בעתירתן את התקנות ואינן מבקשות סעד של ביטולן, אלא מבססות את מתן הסעד המבוקש על ידן על ההנחה שהתקנות אינן נאכפות וגרוע מכך – כי הן לעולם לא יאכפו.

51. חלק ניכר ביותר מנפח העתירה מוקדש לתיאור הפרות לכאורה של הדינים הנוגעים לשמירה על שלומם של בעלי החיים המובלים, תיאור המוביל את העותרות למסקנה כי "המשלוחים החיים כרוכים בהפרות שיטתיות של חוק צער בעלי חיים [...] נוכח האופי העברייני השיטתי של המשלוחים החיים, הרי שהיעדר יכולתו – או רצונו – של המשיב לאכוף את הוראות הדין, מהווה גם הוא טעם חזר להפסקת מתן ההיתרים על ידו למשלוחים אלו" (סי' 104 – 105 לעתירה).

52. תחילה, כפי שפורט לעיל, החברה כפופה להוראות הדינים השונים, האוסטרליים, האירופאיים והישראליים ומקפידה לשמור עליהם. ככל שתועדו הפרות של אותן הוראות, הרי שמדובר במקרים חריגים ובלתי מייצגים. יתרה מכך, אף לו היה ממש בטענות ההפרה השיטתית העולות מן העתירה לא היה בכך כדי להצדיק את מתן הסעד המבוקש.

53. התופעה המצערת של הפרת הוראות חוק רגולטיביות, מתקיימת בתחומי חיים רבים, החל בתחום העבודה, עבור בתחום התחבורה, המשך בתחום הגנת הסביבה ועוד ועוד. ההתמודדות עם תופעה זו גוררת לעיתים סנקציות בדמות עיצומים כספיים, קנסות, שלילת רישיון ואף העמדה לדין פלילי. ואולם, מעולם לא נשמע כי בשל הפרה של הוראות רגולטיביות שונות יבוטל משטר הרישוי כולו אך בשל כך שלכאורה מופרות חלק מהוראות אותן נועד להסדיר משטר הרישוי. המדובר בבקשה קיצונית ובלתי סבירה המבקשת לא רק לערער על חזקת התקינות של המעשה המנהלי, אלא על חזקת תקינותו של המנהל עצמו.

ב.3. חיסול ענף ייבוא הבשר – פגיעה בלתי סבירה בצרכני הבשר הלא כשר

54. חוק בשר ומוצריו התשנ"ד-1994 קובע איסור על יבוא בשר לישראל ללא תעודת הכשר: "על אף האמור בכל דין, ובכפוף לאמור בסעיף 3, לא יבא אדם בשר אלא אם כן קיבל לגביו תעודת הכשר".

55. נוכח כך שכאמור בישראל כמעט ואין שטחי מרעה לגידול מקנה בישראל, משמעות קבלת העתירה הינה אפוא כי **יכפה על ציבור צרכני הבשר הלא כשר לצרוך בשר כשר בעל כרחו**.

56. המדובר בכפיית כללי הכשרות של הדת היהודית על הציבור הערבי אשר אין לו כל עניין בצריכת בשר כשר, ואף בחלקים מתוך הציבור היהודי המעוניינים בצריכת בשר לא כשר.

57. יתרה מכך, נוכח כך שבשר כשר הינו לרוב יקר באופן משמעותי מבשר שאינו כשר, משמעות קבלת העתירה תהא דווקא **ייקור** עלויות המחיה של ציבור זה.

ב.4. החלשת הרגולציה המדינתית – פגיעה צרכנית וסכנה לשלומם של בעלי החיים עצמם

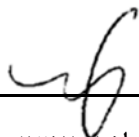
58. כמפורט לעיל, הליך ייבוא הבקר והצאן, כמו גם המשך אחזקתם בארץ, ולבסוף - תנאי שחיטתם, מוסדרים על ידי רגולציה קפדנית המבוצעת על ידי השו"ט בהתאם לתנאי חוק צער בעלי חיים ושורת תקנות משלימות.

59. למיטב הבנת החברה, חלקן של תקנות אלו נועד כאמור להקל ככל שניתן על בעלי החיים וחלקן נועדו להגשים מטרות הנוגעות לשלום הציבור הרחב. בהקשר זה ניתן להזכיר את החובה הקבועה בתקנות הייבוא להעברת בעלי החיים המיובאים להסגר של לפחות שמונה ימים במהלכו "יבצע הרופא בבעלי-החיים אבחנות, בדיקות וזריקות חיסון, כפי שהורה המנהל" (תקנה 13 לתקנות הייבוא), הסמכות להורות כי "הבעל של בעלי-החיים הנמצאים בהסגר או בפיקוח יחויב בטיפולים מיוחדים, לרבות טבילה, ריסוס וחיטוי, אם הורה הרופא על כך" (תקנה 18); הסמכות המוקנית למנהל השו"ט "לצוות על השמדתם או שחיתתם של בעלי-חיים בתקופת ההסגר ובתקופת הפיקוח, אם נתגלה שהם נגועים, או חשודים כנגועים, במחלה שלפי דעתו מסכנת את בריאות בעלי-החיים בארץ" (תקנה 19) ועוד.
60. העותרות העלו טענה כי ביטול רשיונות הייבוא יוביל לעליה בצריכת הבשר המצונן המיובא באופן שיוזיל עלויות ועל כן ייטיב עם הצרכנים.
61. ואולם, הוזלת עלויות אינה חזות הכל וייתכן בהחלט שאותה הוזלה באה על חשבון מטרות צרכניות אחרות כגון ההקפדה היתרה על נהלים שיבטיחו את בריאות הצרכנים.
62. ביטול יבוא הבקר והצאן והסתמכות בלעדית כמעט על בשר מצונן תיצור בהכרח תלות במדינות זרות לצורך צריכת בשר, כאשר אין כל שליטה, ולמצער – וודאות, באשר לרמת החמרה של הכללים הנהוגים באותן מדינות בהיבט הבריאותי אליו התייחסנו לעיל.
63. יצוין כי למיטב ידיעת החברה, הסטנדרטים הרגולטוריים שחלים על בתי מטבחים במדינת ישראל הינם גבוהים מאלה המקובלים במדינות שונות באירופה ובמדינות שונות בדרום אמריקה. הוזלת עלויות לצרכן בהקשר זה, עלולה אפוא להיות בעלת מחיר כבד.
64. יתרה מכך, קידום של צריכת בשר מצונן בנימוק של הוזלת עלויות המחיה ודאי שאינו יכול להוביל למסקנה כי יש לחסל את ענף הייבוא, מהלך שרק יקטין את היצע המוצרים המתחרים על ניסו של הצרכן הישראלי, ויצור תלות של מדינת ישראל ביצרנים זרים. בהקשר זה אף נשמטת הקרקע מתחת לטענת העותרות כי צרכני הבשר ניזוקים כביכול מהיקף השליטה של החברה ושל תנובה בענף השחיטה בישראל וכי לפיכך יש לקבל את העתירה שכן לטענתה הדבר יאפשר "לצרכן הבשר הישראלי ליהנות מיתרונות יחסיים של בתי-מטבחים בחו"ל". גם לעניין זה נשיב – אף לו קיים צידוק צרכני לעידוד צריכת בשר מצונן, ודאי שאין בכך הצדקה לחיסול ענף יבוא הבקר, וחיסול ענף זה דווקא יוביל לפגיעה בצרכנים.
65. טרם סיום ולשלמות התמונה ראוי להפנות את תשומת הלב לעובדה כי אף בהיבט של צער בעלי חיים, נראה כי אין הצדקה למתן הסעד המבוקש בעתירה.
66. בדומה לרף המקל בכל הנוגע לתנאים הסניטריים, למיטב ידיעת החברה, אף בהיבט של שמירה על זכויות בעלי החיים המצב בבתי המטבחים בישראל טוב בהרבה מן המצב הנוהג במדינות שונות באירופה ובמדינות שונות בדרום אמריקה (בעיקר – אורוגוואי, פראגוואי וברזיל) מהן נהוג כיום לייבא בשר מצונן.
67. בהיבט זה, הוצאת הליך השחיטה אל מחוץ לישראל וייבוא בשר מצונן תחתיו, אולי תרחיק מן העין את הליך השחיטה, אולם אין כל וודאות כי תיטיב עם בעלי החיים.
68. השלמת הליך הפיטום והשחיטה בארץ מאפשר למדינה שליטה גבוהה הרבה יותר בשרשרת הייצור באופן ששומר טוב יותר הן על האינטרס הצרכני בהיבט של בריאות הציבור ואף על בעלי החיים עצמם.

ג. לסיכום הדברים

69. עתירה זן מבקשת להכחיד ולמצער לצמצם באופן דרמטי את ענף יבוא הבקר והצאן לישראל, ואיתו, דה-פקטו, את ענף שחיטת הבשר, ולפתח תחתיו ענף של יבוא בשר מצונן. כמפורט לעיל, למקרא העתירה ניתן לקבל את הרושם כי מדובר במהלך הכרוך ביתרונות בלבד, אשר המכשול היחיד אשר מונע את יישומו הוא לכאורה אדישותם של השירותים הווטרינריים.
70. אותו תיאור נסמך על הנחה שגויה כאילו הוא אינו כרוך בכל פגיעה ביבואני הבקר והצאן ובאלפי העובדים המועסקים בענף זה. כפי שהראנו לעיל, המדובר בתיאור עובדתי שגוי מיסודו, והתשתית העובדתית השגויה מובילה אף לניתוח שגוי מבחינה משפטית באשר למערך האיזונים העומדים על הפרק.
71. ניתוח הנסמך על התשתית העובדתית הנוגעת לעניין במלואה מוביל למסקנה כי לא ניתן להעניק לעותרות את הסעד המבוקש על ידן באמצעות פסיקה שיפוטית בהיותו סעד הפוגע קשות בחופש העיסוק ומחייב הסדרה באמצעות חיקוק. יתרה מכך, המדובר ממילא בסעד בלתי מידתי.
72. לכך יש להוסיף כי אף היתרונות עליהם מצביעות העותרות בהיבט הצרכני ובהיבט של שמירה על זכויות בעלי החיים אינם חד משמעיים כפי שנראה בתחילה.
73. בית המשפט הנכבד יתבקש לדחות את העתירה ולחייב את העותרות בהוצאותיה.

היום, 10.5.2018

ענת לזר, עו"ד

גילי שפר, עו"ד

בן ארי, פיש, סבן ושות' עורכי דין

ב"כ המשיבות 9-11

תצהיר

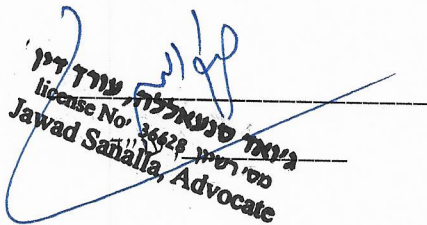
אני הח"מ, חאתם דבאח, נושא ת.ז. מס' 027542695, לאחר שהוזהרתי כי עלי לומר את האמת וכי אם לא אעשה כן אהיה צפוי לעונשים הקבועים בחוק, הנני מצהיר בזאת כדלקמן:

1. שמי ומספר תעודת זהותי הם ככתוב לעיל.
2. הנני משמש כמנכ"ל בחברת בית מטבחיים דבאח בע"מ. אני עושה תצהירי זה בתמיכה לתצהיר תשובה מטעם המשיבות 9-11 בבג"צ 7622/15 תנו לחיות לחיות (ע"ר) נ' מנהל השירותים הווטרנריים ואח'.
3. אני מצהיר, כי כל האמור בצהיר התשובה הינו נכון, או כשמופיע כך בגוף התשובה הוא נכון למיטב ידיעתי ואמונתי.
4. זהו שמי, החתימה דלמטה חתימתי ותוכן תצהירי זה אמת.

חאתם דבאח

אני הח"מ, ג'אד סנאללה, עו"ד, רשיון מס' 36625, מאשר/ת בזה כי ביום 14.5.20 התייצב בפניי מר חאתם דבאח, ת.ז. מס' 027542695, ולאחר שהוזהרתי כי עליו לומר את האמת וכי אם לא יעשה כן יהיה צפוי לעונשים הקבועים בחוק, הצהיר בפני את הדברים לעיל ואישר זאת בחתימתו.

ג'אד סנאללה, עו"ד
license No. 36625
מס' רשיון
Jawad Sañalla, Advocate

נספח 1

העתק הנחיות השו"ט מיום 7.1.2018

משרד החקלאות ופיתוח הכפר

השרותים הווטרינריים ובריאות המקנה, בית-דגן

כ"י טבת, תשע"ח
7 ינואר, 2018

לכבוד
יבואני בקר וצאן

הנדון: הוראות השירותים הווטרינריים בנושא רווחת בקר וצאן בהובלה ימית ואווירית סימוכין : מכתבו של ד"ר צ. אבני מיום 13.9.17

1. בהמשך למכתב אשר בסמך, מתאריך 13.09.2017, ולאחר עיון ובחינה של הערות הציבור לטיוטת ההוראות שבנדון, מצ"ב ההוראות הסופיות בנושא רווחת בקר וצאן בהובלה ימית ואווירית אשר יפורסמו באתר האינטרנט של השירותים הווטרינריים במשרד החקלאות ופיתוח הכפר.
2. הוראות אלו יהוו מעתה חלק בלתי נפרד מתנאי רישיון הייבוא לבקר וצאן אשר יופק עפ"י בקשה ליבוא שתיחתם החל מיום 07/01/2018.
3. אני סמוך ובטוח כי יחד, בשילוב כוחות, נביא לשיפור משמעותי ברווחת המקנה בייבוא.
4. לידיעתכם ופועלכם בהתאם.

בברכה,

ד"ר שלמה גראזי
מנהל השירותים הווטרינריים (בפועל)

העתקים :
לשכת שר
לשכת מנכ"ל
ד"ר ת. גושן, מנהל השירותים הווטרינריים בשדה, כאן
ד"ר דגנית בן דב- ממונה ע"פ חוק צעבי"ח, כאן
עו"ד אפרת ורד, לשכה משפטית, משרד החקלאות ופיתוח הכפר
עו"ד אודליה אסולין דגני- לשכה משפטית, משרד החקלאות ופיתוח הכפר

Z:\IMPORT\Bakar2\070118 ימיות ואוויריות ובקר בהובלות ימיות ואוויריות 03-9681753-9681555-9681555

כ' טבת, תשע"ח
7 ינואר, 2018

הוראות השירותים הווטרינריים בנושא רווחת בעלי חיים בהובלה ימית ואווירית של בקר וצאן:

1. הגדרות

- אמצעי הובלה – כלי שיט וכלי טיס ;
- ארץ (מדינת) מוצא – המקום בו הועמסו בעלי החיים על כלי ההובלה ;
- בעלי חיים – בקר וצאן ;
- בקר – לרבות עגלים ;
- מלווה – אדם האחראי לרווחת בעלי החיים המתלווה אליהם במהלך ההובלה הימית, בעל ידע והכשרה בטיפול בהם, לפי סוגם ;
- נמל יבוא – כהגדרתו בתקנות מחלות בעלי חיים (יבוא בעלי חיים), תשל"ד-1974 ;
- נסיעה – פעולת ההובלה הכוללת מנמל המוצא ועד לנמל היבוא בישראל ;
- עגלים – בקר עד גיל 6 חודשים ;
- צאן – כבשים ועיזים ;

2. תנאים כלליים

2.1 אמצעי ההובלה והמתקנים שלהם יתוכננו, ייבנו, יתוחזקו ויפעלו כדלקמן :

- (א) באופן שימנע פגיעה או סבל, תוך שמירה על בטיחות בעלי החיים ;
- (ב) באופן שיספק הגנה לבעלי החיים מפני תנאי מזג אוויר קשים, טמפרטורות קיצוניות ושינויים חריגים במזג האוויר ;
- (ג) יעברו ניקוי וחיטוי ;
- (ד) באופן שימנע מבעלי החיים לברוח או ליפול החוצה, ויהיו מסוגלים לעמוד בטלטולי הנסיעה ;
- (ה) באופן שאיכות האוויר וכמותו ישמרו ויתאימו לסוג בעלי החיים המובלים ;
- (ו) באופן שיספק גישה לבעלי החיים על מנת לאפשר בדיקה וטיפול ;
- (ז) הרצפה תהיה בנויה או מרופדת באופן המונע החלקה ;
- (ח) הרצפה תהיה בנויה באופן הממזער דליפת שתן או צואה ;
- (ט) התאורה תהא מספקת לצורך בדיקה וטיפול בבעלי החיים במהלך ההובלה.

2.2 יש לדאוג למספיק שטח בתוך התאים של בעלי החיים ובכל המפלסים שלהם, כך שיהיה אוורור נאות מעל לבעלי החיים כאשר הם עומדים בתנוחתם הטבעית, מבלי למנוע בשום אופן את תנועתם הטבעית.

2.3 על דופנות התאים להיות חזקות מספיק כדי לשאת את משקל בעלי החיים. המחיצות יתוכננו במטרה לאפשר הפעלה מהירה וקלה.

2.4 טלאים השוקלים פחות מ-20 ק"ג ועגלים בני פחות משישה חודשים יקבלו מצע מתאים או חומר מקביל שיבטיח את נוחותם בהתאם לסוגם, מספרם, זמן הנסיעה ומזג האוויר. חומר המצע צריך לספק ספיגה הולמת של שתן וצואה.

2.5 כלי השיט יאושר ע"י הרשות המוסמכת בארץ המוצא ואם ארץ המוצא היא חברה באיחוד האירופי – ע"י הרשות המרכזית שלה או של מדינה חברה אחרת לביצוע בדיקות של רווחת בעלי חיים או כל גוף שהוסמך על ידה;

2.6 הובלת בעלי חיים בכלי שיט תלווה ע"י מלווה מטעם היבואן;

2.7 בעלי חיים שנפצעו או חלו במהלך ההובלה הימית יופרדו מיתר בעלי החיים ויוגש להם טיפול ראשוני בהקדם האפשרי. במקרה הצורך, תבוצע המתת חסד באופן שלא יגרום לבעל החיים סבל מיותר.

2.8 בכלי השיט יהיו אמצעי המתה מתאימים לסוג בעלי החיים יהיו זמינים למלווה או לאדם אחר, שצריכים להיות בעלי המיומנות הנדרשת על מנת לבצע מטרה זו בצורה הומנית ויעילה.

אמצעי המתה כאמור, יהיו זמינים לרופא וטרינר מטעם היבואן בעת הפריקה מאמצעי ההובלה בנמל היבוא.

2.9 רופא וטרינר מטעם היבואן יהיה זמין למתן טיפול רפואי מידי לבעלי החיים בעת פריקתם מאמצעי ההובלה בנמל היבוא.

2.10 על היבואן להכין תכנית חירום לשם הספקת טיפול, הזנה והשקיה נאותים לבעלי החיים במקרה של תקלה במערכות האוטומטיות של כלי השיט.

כמו כן, על היבואן להכין כחלק מתוכנית ניהול סיכונים בשיט, תכנית חירום לכל אחד ממקרי החירום הבאים:

א. תקלה מכאנית בכלי השיט.

ב. מחסור במזון ו/או במים במהלך השיט.

ג. התפרצות מחלה במהלך השיט.

ד. מזג אוויר קיצוני במהלך השיט.

ה. כל מניעה אחרת לקלוט את בעלי החיים בישראל.

על היבואן להציג את תכנית החירום בכל עת שיידרש ע"י השירותים הוטרינריים בישראל.

3. תנאים נוספים עבור הובלה אווירית

3.1 יש להוביל את בעלי החיים בתיבות, כלובים או תאים התואמים את סוג בעלי החיים, העומדים בתקנות בעלי החיים של ארגון חברות התעופה הבינלאומי (יאט"א)¹ כמפורט להלן:

- 3.1.1 בעלי החיים יובלו רק בתנאים שבהם ניתן לשמור על איכות האוויר, הטמפרטורה והלחץ בטווח הולם במהלך כל הטיסה, תוך התחשבות בסוג בעלי החיים.
- 3.1.2 פעולות ההעמסה של בעלי החיים לכלי הטיס ופריקתם ממנו, יתואמו באופן שיצמצם את משך ההמתנה של בעלי החיים.

3.1.3 תנאים עבור הובלה בתיבות

3.1.3.1.1 על התיבות שבהן מובלים בעלי החיים לשאת סימון ברור ובולט המציין את נוכחותם של בעלי החיים וכן סימן המציין את צידה העליון של התיבה.

3.1.3.2 במהלך ההובלה והטיפול, על התיבות לעמוד תמיד ישר ויש למזער טלטולים וזעזועים. יש לעגן את התיבות כדי למנוע תזוזה עקב תנועת כלי הטיס.

3.1.3.3 על תיבות השוקלות יותר מ-50 ק"ג להיות מצוידות במספר הולם של נקודות עיגון המתוכננות, ממוקמות ופועלות כראוי כך שיאפשרו עיגון יציב בכלי הטיס שעליו יועמסו. התיבות יעוגנו לכלי הטיס לפני תחילת הטיסה כדי למנוע תזוזה עקב תנועת כלי הטיס.

3.1.3.4 בכלי טיס שבו מוצבות תיבות אחת על גבי השנייה, יש לוודא שדופנות התיבות חזקות מספיק כדי לאפשר עמידתן במשקל התיבות שמעל.

3.1.3.5 התיבות יהיו קשיחות ועמידות מפני פגיעה ע"י מטען אחר ויהיו בנויות באופן שימנע יציאה של בעלי חיים מהן.

3.1.3.6 התיבות לא יהיו בנויות או מטופלות בחומרים רעילים.

3.1.3.7 התיבות יתאימו להחזקת בעלי החיים בתוכן לאורך כל זמן ההובלה ולהגנה עליהם מפני כניסה של גורמים לא מאושרים.

3.1.3.8 דלתות התיבות יהיו בנויות כך שתימנע פתיחתן האקראית.

3.1.3.9 התיבות יהיו בנויות באופן שימנע פגיעה עצמית של בעלי החיים וכל דפנותיהן תהיינה חלקות או מעוגלות.

3.1.3.10 לא יהיו בתיבות חפצים חדים, כגון מסמרים, העלולים לפצוע את בעלי החיים.

¹ IATA Live Animal Regulations 2009

משרד החקלאות ופיתוח הכפר

השרותים הוטרינריים ובריאות המקנה, בית-דגן

3.1.3.11 התיבות תהיינה נקיות ומנוקזות מנוזלים ומהפרשות של בעלי החיים. ככל שנעשה שימוש חוזר בתיבות, יש לחטא אותן ביסודיות קודם לכן.

3.1.3.12 התיבות תהיינה מצוידות בדפנות שגובהן מספיק כדי למנוע יציאת הפרשות בעלי החיים מתוך התיבה.

3.1.3.13 יש לספק לבעלי החיים בתיבות מצע סופג המתאים לסוג בעלי החיים. אין להשתמש בקש אלא אם מקורו בישראל.

3.1.3.14 חלקן התחתון של התיבות יהיה מצויד במסילות מתאימות להרמה באמצעות מלגזה.

3.1.3.15 חלקן העליון של התיבות יהיה מחורץ או מכוסה ברשת.

3.1.3.16 רצפת התיבות תהיה בנויה מחומר המונע החלקה של בעלי החיים.

3.1.3.17 התקני חציצה בין התיבות יהיו בנויים באופן שימנע מהתיבות לזוז ולחסום את פתחי אוורור.

3.1.3.18 גובה התיבה יהיה לפחות 10 ס"מ מעל קצה הקרניים או הראש של צאן או מעל המותניים או הכתפיים של בקר במשקל של עד 90 ק"ג ו-20 ס"מ מעל המותניים או הכתפיים של בקר מעל 90 ק"ג.

3.1.4 טבלת צפיפות של בקר וצאן לפי משקל:

סוג בעל החיים	משקל בק"ג	מספר בעלי חיים לתיבה (2.34 מטר X 3.08 מטר)	מרחב לבעל חיים (מטר מרובע)
בקר	50	31	0.23
	70	25	0.28
	80	24	0.30
	90	22	0.32
	100	20	0.34
	120	18	0.4
	150	16	0.45
	200	14	0.51
	300	8	0.84
	500	5	1.27
	600	5/4	1.45
	700	4	1.63

צאן	משקל בק"ג	מספר בעלי חיים לתיבה (2.34 מטר X 3.08 מטר)	מרחב לבעל חיים (מטר מרובע)
	25	42	0.17
	35	37	0.19
	45	32	0.22
	55	28	0.25
	65	23	0.31
	70	20	0.36

3.1.5 אורור

- 3.1.5.1 על התיבות להיות מאוררות לפחות מארבעה צדדים, כך שמירב האורור יהיה מחלקן העליון של התיבות.
- 3.1.5.2 על פתחי האורור להיות קטנים מספיק על מנת שלא יתפסו בהם איברי בעלי החיים.
- 3.1.5.3 השטח המצטבר של פתחי האורור לא יפחת מ-20% משטח רצפת התיבה עבור בקר ומ-40% עבור צאן.
- 3.1.5.4 בחלקן התחתון של דפנות התיבה יהיו פתחי אורור שיאפשרו יציאה של גזים רעילים, כמו פחמן דו-חמצני.
- 3.1.5.5 בזמן העמסת בעלי החיים לכלי הטיס יש לעשות שימוש ביחידות מיזוג האוויר מתאימות וככל שאלו אינן זמינות, יש לפתוח את כל הדלתות.

4. אופן ביצוע ההובלה

4.1 מתקנים והליכים

- מתקנים עבור העמסה ופריקה, לרבות הרצפה שלהם, יתוכננו, ייבנו, יתוחזקו ויופעלו כדלקמן:
- 4.1.1 באופן שימנע פגיעה וסבל וימזער לחץ ומצוקה במהלך הזזת בעלי החיים, וכן ישמור על בטיחות בעלי החיים.
- 4.1.2 משטחים לא יהיו חלקים ויסופקו מחיצות צדיות כדי למנוע בריחת בעלי החיים.
- 4.1.3 יעברו ניקוי וחיטוי.
- 4.1.4 הרמפות לא יהיו בזווית תלולה יותר מ-20 מעלות, כלומר 36.4% במאוזן, עבור עגלים ובזווית של 26 מעלות ו-34 דקות, כלומר 50% במאוזן, עבור כבשים ובקר שאינם עגלים. כאשר זווית השיפוע תלולה יותר מ-10 מעלות, כלומר 17.6% במאוזן, הרמפות יהיו מצוידות במערכת, כגון לוחות דריכה, שתאפשר לבעלי החיים לעלות או לרדת ללא סכנות או קשיים;
- 4.1.5 על משטחי הרמה או קומות עליונות להכיל מעקות בטיחות כדי למנוע מבעלי החיים ליפול או לברוח במהלך ביצוע ההעמסה או הפריקה.
- 4.1.6 בכלי טייס יש למקם סחורות המובלות ביחד עם בעלי חיים כך שלא יגרמו לפגיעה, סבל או מצוקה לבעלי החיים.
- 4.1.7 יש לספק תאורה הולמת במהלך ההעמסה והפריקה.
- 4.1.8 כאשר תיבות שבתוכן נמצאים בעלי החיים ממוקמות זו על גבי זו בתוך כלי הטייס, יש לנקוט באמצעי הזהירות הבאים:
- 4.1.8.1 למנוע נזילה של שתן וצואה על בעלי החיים הממוקמים בתחתית;
- 4.1.8.2 לוודא את יציבות התיבות;
- 4.1.8.3 לוודא שאין חסימה של זרימת אוויר.

4.2 טיפול בבעלי החיים

4.2.1 אסור:

- 4.2.1.1 להכות או לבעוט בבעלי החיים;
 - 4.2.1.2 להפעיל לחץ על חלק גוף רגיש במיוחד בדרך שתגרום לכאב או סבל מיותרים;
 - 4.2.1.3 להניף באוויר את בעלי החיים עצמם בעזרת אמצעים מכניים, אלא אם הדבר נדרש לשם מניעת פגיעה בבעל החיים עצמו או בבעלי חיים אחרים;
 - 4.2.1.4 להרים או לגרור את בעלי החיים מהראש, האוזניים, הקרניים, הרגליים, הזנב או הצמר, או לנהוג בהם בדרך שתגרום לכאב או סבל מיותרים;
 - 4.2.1.5 להשתמש במקלות או כל מכשיר אחר בעל קצוות מחודדים;
 - 4.2.1.6 לחסום בידועין בעל חיים בזמן שהוא מובל דרך כל אזור שבו נוהגים את בעלי החיים.
- 4.2.2 יש להימנע ככל האפשר משימוש במאיץ חשמלי. בכל מקרה, יש להשתמש במכשירים אלה רק עבור ראשי בקר בוגרים המסרבים לזוז, ורק כאשר יש להם מספיק מקום כדי לצעוד קדימה. הזרם החשמלי לא יימשך יותר משניה אחת, יינתן במרווחים נאותים ורק בשרירי פלג הגוף האחורי. אין להשתמש שוב ושוב בזרם חשמלי אם בעל החיים אינו מגיב לגירוי.
- 4.2.3 אין לקשור בעלי חיים בקרניים, בנזם אף או לקשור את הרגליים זו לזו. אין לשים זמם על עגלים.
- 4.2.4 כאשר יש צורך לקשור את בעלי החיים, החבלים, האפסרים או כל אמצעי קשירה אחר צריכים:
- 4.2.4.1 להיות חזקים דיים כדי לא להיקרע במהלך תנאי הובלה רגילים;
 - 4.2.4.2 לאפשר לבעלי החיים לשכב, לאכול ולשתות, במקרה הצורך;
 - 4.2.4.3 להיות עשויים כך שימנעו סכנה של חנק או פגיעה, ובאופן שיאפשר שחרור מהיר של בעלי החיים.

4.3 הפרדה

4.3.1 יש להעביר ולהוביל בעלי חיים בהפרדה במקרים הבאים:

- 4.3.1.1 בעלי חיים ממינים שונים;
- 4.3.1.2 בעלי חיים שונים משמעותית בגודל או גיל;
- 4.3.1.3 נקבות וזכרים בוגרים מינית;
- 4.3.1.4 בעלי חיים עם קרניים ובעלי חיים ללא קרניים;
- 4.3.1.5 בעלי חיים עוינים זה לזה;
- 4.3.1.6 בעלי חיים קשורים ובעלי חיים שאינם קשורים;

4.3.2 נקודות 4.3.1.1, 4.3.1.2, 4.3.1.4 לעיל אינן רלוונטיות עבור בעלי חיים שגדלו בקבוצות מתאימות, שרגילים זה לזה, כאשר הפרדה תגרום למצוקה או כאשר נקבות מלוות בצאצאים התלויים בהן.

5. במהלך ההובלה

5.1 יש לדאוג לאוורור מספק על מנת להבטיח עמידה בכל צרכי בעלי החיים, תוך הבאה בחשבון של מספר וסוג בעלי החיים המובלים ותנאי מזג האוויר הצפויים במהלך הנסיעה. יש לאחסן תיבות בכלי טיס בדרך שלא תחסום את האוורור.

5.2 במהלך הובלה בכלי שיט יש להציע לבעלי החיים מים, אוכל ואפשרות לנוח בהתאם למינם וגילם, במרווחי זמן הולמים. המים והאוכל צריכים להיות באיכות טובה ויש להגישים לבעלי החיים באופן שימזער התפתחות זיהום.

6. דרישות בנייה וציוד עבור כלי שיט

6.1 חוזק גדרות המכלאות והסיפונים צריך להתאים לבעלי החיים המובלים.

6.2 תאים שבהם יובלו בעלי החיים צריכים להיות מצוידים במערכת אוורור המסוגלת להחליף כראוי את האוויר בכל נפח התא כדלקמן:

6.2.1 40 החלפות אוויר בשעה אם התא סגור לחלוטין והגובה באזור הנמוך ביותר קטן או שווה ל-2.3 מטרים;

6.2.2 30 החלפות אוויר בשעה אם התא סגור לחלוטין והגובה באזור הנמוך ביותר גדול מ-2.3 מטרים;

6.2.3 75% מהקיבולת הרלוונטית לעיל אם התא סגור חלקית, בהתאם למיקומו בכלי השיט.

6.3 יכולת האחסון או הייצור של מים טריים צריכה להתאים לדרישות המים המפורטות בפרק 7, תוך הבאה בחשבון של המספר המקסימלי והסוג של בעלי החיים שיוכלו וכן את האורך המקסימלי של הנסיעות המתוכננות.

6.4 מערכת המים הטריים צריכה להיות מסוגלת לספק כל הזמן מים טריים לכל אזור שבו מוחזק המקנה, ומספיק כלי קיבול צריכים להיות זמינים על מנת להבטיח שלכל בעלי החיים תהיה גישה קלה ומתמדת למים טריים. מערכת שאיבה חלופית צריכה להיות זמינה על מנת להבטיח אספקת מים במקרה של תקלה במערכת השאיבה המרכזית.

6.5 מערכת הניקוז תהיה בעלת יכולת מתאימה לנקז נוזלים מהמכלאות מהתאים והסיפונים בכל מצב. צינורות ותעלות ניקוז יאספו את הנוזלים לתוך בארות או מכלים שמהם ניתן להיפטר ממי הביוב באמצעות משאבות או צינורות פליטה. ציוד שאיבה חלופי צריך להיות זמין על מנת להבטיח ניקוז במקרה של תקלה במערכת השאיבה המרכזית.

משרד החקלאות ופיתוח הכפר

השרותים הוטרינריים ובריאות המקנה, בית-דגן

6.6 אזורים בהם שוהים בעלי החיים ומעברים או רמפות מעבר צריכים להיות מוארים כראוי. תאורת חירום צריכה להיות זמינה במקרה של תקלה במערכת החשמל המרכזית. יש לספק תאורה ניידת בכמות מספקת כדי לאפשר ביצוע בדיקה וטיפול ראויים בבעלי החיים.

6.7 יש להתקין ציוד כיבוי אש כראוי באזורים בהם שוהים בעלי חיים, אשר יעמוד בסטנדרטים המעודכנים ביותר של האמנה הבינלאומית בדבר בטיחות החיים בים (SOLAS) בנוגע להגנה מפני אש, איתור אש וכיבוי אש.

6.8 בבית ההגה (Weal house) תותקן מערכת ניטור, בקרה והתרעה עבור המערכות הבאות המיועדות לבעלי החיים:

6.8.1 אוורור;

6.8.2 אספקת מים טריים וניקוז;

6.8.3 תאורה;

6.8.4 ייצור מים טריים, במקרה הצורך.

6.9 ספק הכוח העיקרי צריך להיות מסוגל לספק חשמל בצורה סדירה למערכות האוורור, המים, הניקוז ולמעברים והרמפות במסגרת הפעלה רגילה של כלי השייט. ספק הכוח המשני צריך להיות מסוגל להחליף את ספק הכוח העיקרי לתקופה של שלושה ימים רצופים.

7. מזון ומים בכלי שייט

7.1 כלי השייט יישאו ממועד היציאה מנמל המוצא כמות מספקת של מצע וכן מזון ומים שיכסו את דרישות המזון והמים היומיות המינימליות המפורטות בטבלה שלהלן עבור הנסיעה המתוכננת, בתוספת 25% או שלושה ימי אספקה של מצע, אוכל ומים, הגדול מבניהם.

אספקה יומית מינימלית של מזון ומים עבור כלי שייט:

יומית מינימלית של מזון ומים עבור כלי שייט המובילים חיות משק או כלי שייט המובילים מכולות

מיים טריים (ליטר לבע"ח) (*)	מזון (ב-% ממשקל בע"ח)		קטגוריה
	מזון מרוכז	מספוא	
45	1.6	2	בקר
4	1.8	2	כבשים
10	3	-	חזירים

* ניתן להחליף את אספקת המים המינימלית בעמודה הרביעית באספקת מים של 10% ממשקל בעלי החיים, עבור כל סוגי בעלי החיים.

* ניתן להחליף מספוא במזון מרוכז ולהיפך. אולם יש לזכור כי סוגי בעלי חיים מסוימים צריכים להסתגל לשינוי המזון בכל הנוגע לצרכיהם המטבוליים.

8. תנאים נוספים עבור הובלות ימיות

8.1 פיקוח וטרינרי

אם הנסיעה עתידה להימשך יותר מ 10 ימים, יתלווה אליה רופא וטרינר שהוסמך ע"י הרשות המוסמכת בארץ המוצא.

8.2 דרישות מינימום עבור בקר

ניתן להוביל עגלים ללא אימהותיהם רק אם גילם עולה על 14 יום.

8.3 גג

כלי השיט יהיה מצויד בגג בצבע בהיר ומבודד כראוי לקור וחום.

8.4 רצפה ומצע

יש לספק לבעלי החיים מצע מתאים או חומר מקביל אחר, שיבטיח את נוחותם וימנע למין ולמספר בעלי החיים המובלים, למשך הנסיעה ולמזג האוויר.

8.5 מזון

8.5.1 כלי השיט יישא במהלך הנסיעה כמות מספקת של מזון המתאים לצרכי ההאכלה של בעלי החיים המעורבים. המזון צריך להיות מוגן מפני פגעי מזג האוויר ומפני זיהום כגון אבק, דלק, גזי פליטה ושתן וצואה של בעלי חיים.

8.5.2 כאשר נעשה שימוש בצידוד האכלה מיוחד כדי להאכיל את בעלי החיים, הצידוד יובל גם הוא בתוך כלי השיט.

8.5.3 כאשר נעשה שימוש בצידוד האכלה מיוחד, הוא יתוכנן כך שבמקרה הצורך ניתן יהיה לחברו לכלי השיט כדי שלא יתהפך. כאשר הצידוד אינו בשימוש, יש לאכסן אותו בנפרד מבעלי החיים.

8.6 מחיצות

יש להתקין מחיצות בכלי השיט כך שיווצרו תאים נפרדים, תוך הקפדה על כך שלבעלי החיים תהיה גישה חופשית למים.

8.7 אספקת מים

8.7.1 כלי השיט יצוידו באספקת מים שתאפשר למלווה לספק מים באופן מידי בעת הצורך במהלך הנסיעה וכך שלכל בעל חיים תהיה גישה למים.

8.7.2 מתקני ההשקיה יהיו במצב תפעולי תקין, והם יתוכננו וימוקמו כראוי כך שבעלי החיים השונים יוכלו לקבל מים בזמן שהותם על כלי השיט.

משרד החקלאות ופיתוח הכפר

השרותים הווטרינריים ובריאות המקנה, בית-דגן

8.7.3 קיבולת מכלי המים בכלי השיט תהיה שווה לפחות ל-1.5% מהמטען המקסימלי שלו. יש לתכנן את מכלי המים כך שניתן יהיה לרוקן ולנקות אותם אחרי כל נסיעה, והם צריכים להכיל מערכת שתאפשר בדיקה של מפלס המים. המכלים צריכים להיות מחוברים למתקני השקיה בתוך התאים ולהישמר במצב תפעולי תקין.

8.8 הקצאת מרחב

8.8.1 הקצאות מרחב עבור בעלי החיים יתבצעו לכל הפחות על פי המידות הבאות:

8.8.1.1 בקר

מ"ר/בע"ח	משקל בק"ג
1.0575 — 0.81	300 — 200
1.305 — 1.0575	400 — 300
1.5525 — 1.305	500 — 400
1.8 — 1.5525	600 — 500
2.025 — 1.8	700 — 600

יש להקצות לנקבות הרות מקום גדול יותר ב- 10%.

8.8.1.2 צאן

מ"ר/בע"ח	משקל בק"ג
0.265 — 0.24	30 — 20
0.290 — 0.265	40 — 30
0.315 — 0.290	50 — 40
0.34 — 0.315	60 — 50
0.39 — 0.34	70 — 60

8.9 פינוי גוויות

גוויות בעלי החיים שמתו במהלך ההובלה יפוננו מאזורים בהם שוהים בעלי חיים חיים, מוקדם ככל האפשר.

9. על היבואן לשמור לביקורת את כל המסמכים המלווים את ההובלה הימית או האווירית ממדינת המוצא לישראל, לרבות המסמכים שליוו את ההובלה היבשתית של בעלי החיים טרם הגעתם לנמל המוצא.

10. על היבואן לדווח לשירותים הווטרינריים מוקדם ככל האפשר על כל אירוע חריג שאירע במהלך ההובלה ושיש בו כדי להשפיע על משך ההובלה ו/או על רווחתם ובריאותם של בעלי החיים באמצעי ההובלה.

נספח 2

**תמונות של האוניה החדשה
שרכשה החברה**

נספח 3

**העתק סיכום השו"ט
והתכתבויות שקדמו לו**

משרד החקלאות ופיתוח הכפר
השירותים הווטרינריים ובריאות המקנה, בית-דגן

כ"ה אב, תשע"ז
17 אוגוסט, 2017

לכבוד :

עו"ד שלמה בן אליהו, מנכ"ל משרד החקלאות

א.נ.,

הנדון : יבוא מקנה מפורטוגל – סיכום אירוע

להלן סיכום האירוע שבנדון :

ביום 5.8.2017 במוצ"ש, לקראת השעה 22:00, הועברה לידיעתי ההודעה המצורפת שהופצה על ידי קבוצת "ישראל נגד משלוחים חיים", אשר תוכנה מדבר על אונייה אשר יצאה מפורטוגל ועל סיפונה מקנה חולה, עם תמותה חריגה ועל כך שצוות האונייה שידר תשדורות מצוקה בבקשה לסיוע וטרינרי.

כדי לא לקחת סיכון, על אף העובדה שהסיכוי שיש אמת בידיעה שואף לאפס, פעלנו, מנהל השירותים הווטרינריים, מנהל היחידה ליבוא ויצוא ורופא הנמל, במשך ימים בכדי לברר את נכונות השמועה והתארגנו גם לקראת התרחיש הגרוע.

הפעולות שנקטו על ידנו :

- א. עדכון רציף של הגורמים במשרד : שר החקלאות וצוות לשכתו, המנהל הכללי וצוות לשכתו, היועצת המשפטית וצוותה, דוברות המשרד והנהלת השו"ט.
 - ב. יצירת קשר טלפוני רציף מול היבואן, סוכן האונייה, מנהל מספנות ישראל, מנהל הרציף במספנות ועוזרת מנהל המספנות. בנוסף, ביקשנו את התערבות רשות הספנות, הרשות המוסמכת בנמל, לקבלת מידע בדבר אירוע חריג, ככל שישנו.
 - ג. דרשנו עדכונים בכתב מאת היבואנים ומאת הקפטן של האונייה אודות המידע.
 - ד. פנינו לרשות המוסמכת בארץ המוצא בבקשה לקבלת מידע אודות תקלה או אירוע חריג ביצוא המקנה, באם היו כאלו.
- הרשויות הודיעונו כי לא התקבלה במשרדיהם כל הודעה כאמור. היות והתשובה נוסחה באופן סביל ולאור החשש הקלוש שאכן יש אמת בהודעה, דרשנו כי תיעשה בדיקה יזומה על ידם. הרשויות חזרו ואמרו שלאחר בדיקה נוספת, גם מול נמל היצוא, לא התקבלה כל אינדיקציה כאמור.

עם התקרבות האנייה לנמל ההגעה הנחיתי כי :

- א. מנהל הלשכה הווטרינרית המחוזית גליל מערבי יתלווה לרופא הווטרינר הממשלתי בנמל חיפה בעת העלייה על האונייה (יועד כי הרופא הווטרינר הממשלתי עולה כשגרה על כל אוניית מקנה המגיעה לארץ).
- ב. יחידת הפיצו"ח תקצה צוות לפיקוח על הפריקה ולסיוע ככל שיידרש.
- ג. מנהל המכון הווטרינרי יכין צוות של מומחים שיהיו מוכנים לתת סיוע מרגע קריאה.
- ד. מנהל הלשכה הווטרינרית המחוזית גליל - גולן יבדוק את בעלי החיים בהגיעם להסגר ובמהלך שהייתם בו.

האונייה הגיעה לנמל חיפה, כמתוכנן, ביום ג', 8.8.17, נקשרה לרציף אה"צ, ולאחר הבדיקה הביטחונית עלו על סיפונה שני הרופאים הווטרינרים הממשלתיים, בדקו את בעלי החיים ותחקרו

ת.ד. 12 בית-דגן, מיקוד 5025001
טל: 03-9681612 פקס: 03-9681641

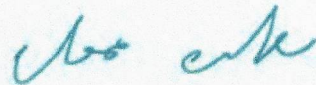
את נציג היבואן שליווה את המקנה לכל אורך המסע וכן את הקפטן. הממצאים מהבדיקה והתחקור לא העלו כל עדויות התומכות בהודעה של הארגון.

לאור הממצאים אשר שללו לחלוטין את הטענות לתחלואה חריגה ותמותה המונית, הוחלט להעביר את המקנה להסגר. במעקב שנעשה בעת הגעת בעלי החיים להסגר לא נצפו ממצאים המעידים על תחלואה או תמותה חריגה.

חשוב לציין כי הודעת השווא של הארגון, שהופצה הלאה על ידי הפעילים, וכללה תמונות מגמתיות וטענות כי המידע מבוסס על עובדות מוצקות, גרמה לנזקים ופגיעה בגורמים שונים. בעלי תפקידים רבים במשרד ובשו"ט קבלו פניות מאזרחים מודאגים, מגדלים ונציגייהם, עיתונאים וחברי כנסת, בדרישה לעצור ולמנוע את הגעת האונייה. הצורך להשיב לפונים הרבים גרם לבזבוז רב של זמן ומשאבים שהיו יכולים להיות מופנים לטובת עשייה ברוכה של עובדי השו"ט במשימות הרבות של שמירה על בריאות הציבור, מניעת מחלות בעלי חיים ודאגה לרווחת בעלי החיים. המידע הכוזב שהופץ פגע באמון הציבור באמינות משרד החקלאות והשו"ט, באמינות מוסדות המדינה מול השלטונות בפורטוגל והשחיר את שם היבואן.

השירותים הווטרינריים מוקירים את פעילות הארגונים למען בעלי חיים ודאגתם לרווחתם אך מוקיעים מכל וכל את השימוש הציני במידע לא אמיתי ולא מגובה בעובדות לשם השגת חשיפה תקשורתית לארגון וכביכול עשייה למען רווחת בעלי חיים.

בברכה,

ד"ר שלמה גראזי

מנהל השירותים הווטרינריים (בפועל)

העתקים :

לשכת שר החקלאות ופיתוח הכפר
הלשכה המשפטית, משרד החקלאות
הממונה על פי חוק צער בעלי חיים, שו"ט
דוברת המשרד והממונה על יחסי ציבור, משרד החקלאות
מנהל השירותים הווטרינריים בשדה
מנהל יחידת הפיצו"ח
מנהל המכון הווטרינרי
רופא וטרינר ראשי (בפועל), יבוא יצוא, שו"ט
מנהל הלשכה הווטרינרית גליל גולן
מנהל הלשכה הווטרינרית, גליל מערבי

מדינת ישראל
משרד החקלאות ופיתוח הכפר
לשכת דוברת המשרד

09 אוגוסט 2017

י"ז אבתשע

הוד. 2245/17

הודעה לעיתונות

בניגוד לפרסומים בימים האחרונים, בעלי החיים שעל האונייה מפורטוגל

שהובילה ראשי צאן ובקר לישראל במצב תקין

במשרד קובלים על כך שאין זו הפעם הראשונה בה מופצות ידיעות כוזבות על מצב בעלי החיים באוניות, ללא כל קשר למציאות, על ידי ארגונים בעלי אינטרסים

בימים האחרונים התקבלו במשרד דיווחים אודות תחלואה ותמותה חריגה שפרצה באוניית מסע שעושה דרכה מפורטוגל לישראל ועל סיפונה כ- 730 ראשי בקר וכ- 13,000 ראשי צאן. לאור הדיווחים, פנו השירותים הווטרינריים במשרד החקלאות למקביליהם בפורטוגל במטרה לברר אודות נכונות הדיווחים. על פי המידע שנמסר משלטונות פורטוגל לא התקבל אצלם מידע אודות תחלואה באונייה, ולא ידוע להם על בעיה חריגה או תמותה חריגה באונייה. המשרד לא הסתפק בתשובת השלטונות הפורטוגלים, ובדק במקביל גם עם גורמים אחרים ועם היבואן. גם היבואן ענה כי אין שום אירוע חריג באונייה.

עם הגעת האונייה ארצה ועגינתה בנמל חיפה טרם פריקתה, עלו נציגי המשרד לבחון את מצב בעלי החיים מקרוב ואת תנאי הובלתם. לאחר הבדיקה ניכר כי מצב בעלי החיים באונייה מצוין, ולא נצפתה כל מחלה או בעיה במשלוח. בנוסף, היו מספיק מזון ומים על האונייה לכל בעלי החיים. רק לאחר תום בדיקת המשרד, הותר לאונייה לפרוק, ותהליך הפריקה לווה על ידי מפקחי המשרד.

במשרד קובלים שאין זו הפעם הראשונה בה ידיעות סרק על מצב בעלי חיים באוניות מופץ ללא כל קשר למציאות. מצב זה מעמיד בספק את אמינות המדווחים אשר פונים אל המשרד וזועקים "זאב זאב". במשרד הביעו חשש כי הימשכות של התראות שווא כגון אלו עלול לפגוע באופן הטיפול של גורמי המקצוע במקרה אמיתי של צער בעלי חיים הנגרם מחוץ לשטחי מדינת ישראל וגם אמינותם של גורמי המקצוע בישראל מול מקביליהם בחו"ל נסדקת.

מדינת ישראל
משרד החקלאות ופיתוח הכפר
לשכת דוברת המשרד

בנוסף מציינים במשרד, כי ברבים מהמקרים שמועות הכזב המופצות בתקשורת וברשתות החברתיות נעשות במזיד על ידי ארגונים שונים אשר אינם מאמינים כלל בזכות של בני אדם לאכול מזון מן החי.

חברת הכנסת שרון השכל
Member of Knesset Sharren Haskel

לכבוד
שר החקלאות
מר אורי אריאל

06.08.17
י"ד אב תשע"ז

שלום רב,

הנדון: משלוח מזוהם מפורטוגל

מפנייה שהגיעה ללשכתי עולה כי על ספינת הובלה העושה את דרכה מפורטוגל לישראל עליה נמצאים עגלים וטלאים, התפרצה מגיפה חמורה. מן הפנייה נמסר כי על הסיפון אין וטרינר וכי לצוות האנייה נדרש סיוע וטרינרי דחוף. אבקש את כבודו להורות על קיומה של בדיקה באם ויש בטענות אלו דבר ובהתאם להורות על עגינת הספינה במהלך המסע לצורך בדיקה רפואית מקצועית או לחילופין את החזרתה לחופי פורטוגל לפני הגעתה לישראל. בהמשך לשיחנו עם נציגי משרדך הובן כי נציגי המשרד פנו לבית המטבחיים 'דבאח' אשר צפוי לקלוט את העגלים. מבית המטבחיים נמסר כי אין בידם כל מידע בדבר מגיפה שפרצה על האנייה. עוד נמסר מנציגי משרדך כי ניסיונות לפנות לממשל בפורטוגל לבדיקת הסוגיה לא עלו עקב חוסר פעילות במשרדי ממשלה בפורטוגל בימי ראשון. ראשית הריני להביע את תודתי והערכתי על התגייסותכם המהירה לטיפול בסוגיה, אודה בעד עדכוני בדבר הממצאים שיעלו בידכם בהקדם האפשרי.

בברכה,
ח'כ שרון השכל

אירוע
מטען אשכול
טקס
אנא מלא ווי
אשרתי אתו

שר החקלאות ופיתוח הכפר

ה' באלול, תשע"ז
27 אוגוסט, 2017

לכבוד,
ח"כ שרון השכל
כנסת ישראל

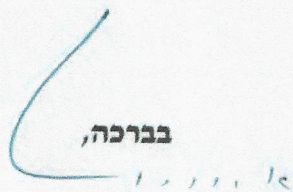
שלום רב,

הנדון: אניית משלוח הטלאים והעגלים שנפרקה בתאריך ט"ז באב, תשע"ז (8.8.17)

בנמל חיפה.

סימוכין י"ד אב תשע"ז (08.06.17)

בנושא טענות השווא על המשלוח והמגיפה שפרצה באנייה אשר עשתה את דרכה מפורטוגל לישראל, אני מצרף למכתבי זה את מכתבו של מנהל השירותים הווטרינריים (בפועל) ד"ר שלמה גראזי אשר מסכם את הסוגיה ומכתבו מדבר בעד עצמו.

בברכה,

אורי יהודה אריאל הכהן
שר החקלאות ופיתוח הכפר

מאת: **צבי אבני [Zvi Avni]** zviav@moag.gov.il
נושא: ייבוא מקנה מפורטוגל
תאריך: 6 באוגוסט 2017 בשעה 9:29
אל: f_jabaly@yahoo.com , hatim@dabbah.co.il
מועתק: שלמה גראזי [Shlomo Garazi] Shlomoga@moag.gov.il

מכובדי בוקר טוב.
בימים הקרובים אמורה להיכנס אוניה מפורטוגל המכילה מקנה מיובא ע"י חברתכם.
השירותים הווטרינריים קיבלו התראה כי באוניה ישנה תמותה חריגה של בעלי חיים וחשש ממחלה.
האם ידוע לכם על תמותה חריגה באוניה או מצוקה כלשהי של בעלי החיים?
היכן תעגון האוניה?
האם תעודות הבריאות נשלחו לנמל הייבוא(חיפה או אשדוד)?
תודה רבה מראש.

בברכה,
ד"ר צבי אבני
רופא וטרינר ראשי ייבוא-ייצוא (בפועל)
השירותים הווטרינריים ובריאות המקנה
טלפון: 03-9681649
פקס: 03-9605194

מאת: **Hatim Dabbah** hatim@dabbah.co.il
נושא: Re: ייבוא מקנה מפורטוגל
תאריך: 6 באוגוסט 2017 בשעה 10:14
אל: **צבי אבני** [Zvi Avni] zviav@moag.gov.il
מועתק: **שלמה גראזי** [Shlomo Garazi] Shlomoga@moag.gov.il

ד"ר צבי אבני שלום רב ,

שלום גם לד"ר שלמה גראזי

אני מאשר בתודה את קבלת פנייתך מהבוקר ומתכבד לענות כדלהלן :

אכן , יש לנו משלוח בעלי חיים , כ 732 עגלים , ו כ 12,969 כבשים , על האונייה BRAHMAN EXPRESS בדרך מפורטוגל .

האונייה צפויה להגיע לנמל חיפה ביום שלישי הקרוב ה 8.8.17 בשעה בסביבו השעה 6:30 בבוקר .

על פי הדיווחים האחרונים והעדכניים אין באניה האמורה תמותה חריגה או מצוקה כלשהי של בעלי החיים .

תעודות הבריאות ביחס למקנה הנ"ל נשלחו לפני מספר ימים באמצעות האימייל לרופאי נמל חיפה (ד"ר חוסין ח"ר נונה) , ובנוסף הם נמסרו להם כבר באופן פיזי .

אני עומד לרשותך בכל שאלה או הבהרה .

בברכה ובכבוד רב ,

חאתם דבאח , משנה למנכ"ל
חברת בית מטבחיים דבאח בע"מ

ב-6 באוג' 2017, בשעה 9:27, צבי אבני [Zvi Avni] <zviav@moag.gov.il> כתב/ה:

מכובדי בוקר טוב.

בימים הקרובים אמורה להיכנס אוניה מפורטוגל המכילה מקנה מיובא ע"י חברתכם.
השירותים הווטרינריים קיבלו התראה כי באוניה ישנה תמותה חריגה של בעלי חיים וחשש ממחלה.
האם ידוע לכם על תמותה חריגה באוניה או מצוקה כלשהי של בעלי החיים?
היכן תעגון האוניה?
האם תעודות הבריאות נשלחו לנמל הייבוא(חיפה או אשדוד)?
תודה רבה מראש.

בברכה,

ד"ר צבי אבני

רופא וטרינר ראשי ייבוא-ייצוא (בפועל)

השירותים הווטרינריים ובריאות המקנה

טלפון: 03-9681649

פקס: 03-9605194

<image001.png>

אנא, הימנעו מהדפסה במידת האפשר

מאת: Hatim Dabbah <hatim@dabbah.co.il>
נושא: Fwd: חשש לתחלואה או תמותה חריגה
תאריך: 7 באוגוסט 2017 בשעה 1:04
אל: Bassem Dabbah <bassem@dabbah.co.il>

התשובה ששלחתי לד"ר גראזי לאחר שהתקבל הדיווח של הקפטן

התחל הודעה מועברת:

מאת: חאתם דבאח <hatem@bmdabach.com>
נושא: תשובה בנושא: חשש לתחלואה או תמותה חריגה
תאריך: 7 באוגוסט 2017 בשעה 1:00:32 GMT+3
אל: גראזי שלמה <Shlomoga@moag.gov.il>
מועתיק: דגנית בן-דב <Dganitb@moag.gov.il>, "אפרת ורד" <efratv@moag.gov.il> [Efrat Vered], "אפרת אביאני" <efrata@moag.gov.il> [Efrat Aviani], "משה ויין" <MosheWe@moag.gov.il> [Moshe Wein], "צבי אבני" <Zvi Avni@moag.gov.il> [Zvi Avni], "תמיר גושן" <tamirgo@moag.gov.il> [Tamir Goshen], "חנן מלמד" <HananMelamed@moag.gov.il> [Hanan Melamed], SarMoag <SarMoag@moag.gov.il>, mankal <mankal@moag.gov.il>

יום שני 7.8.17 בשעה 00:55

מכובדי ד"ר גראזי בוקר טוב שלום רב,

בוקר טוב ושלום רב גם ליתר המכותבים המכובדים,

בהמשך, ובתודה, לשיחתנו הטלפונית, ובהמשך לתשובתי לפנייתו של ד"ר צבי אבני משעות הבוקר של אתמול עם העתק אליך, להלן תשובתי הנוספת לפנייתך מלפני מספר שעות, אשר נסמכת על הדיווח האחרון שהתקבל לפני זמן קצר מרב החובל של האוניה וכדלהלן:

1. על האוניה BRAHMAN EXPRESS (להלן: "האוניה"), הועמסו כ-732 ראשי בקר ו-13,021 ראשי צאן מפורטוגל.
2. על האוניה מתו - מסך כל הכמות שהועמסה על הוניה - 2 ראשי בקר ו-7 ראשי צאן.
3. על האוניה יש כמות אוכל ושתיה המספיקה עד להגעה לנמל היעד בישראל - הוא נמל חיפה.
4. על האוניה יש שני אנשי סטוקמן STOCKMEN. בנוסף לכך צוות האוניה הינו צוות מקצועי ובעל נסיון וידע בתחום הובלת בעלי חיים. זאת ועוד, על האוניה יש אחראי - עובד של חברתנו - גם הוא בעל נסיון וידע בתחום, שלפי הדיווח שלו מצב המקנה ותנאי ההובלה טובים ואין שום דבר חריג.
5. האוניה צפויה להגיע לנמל חיפה מחר -ביום שלישי בשעות הבוקר. כל התועודות הרפואיות הועברו כבר מלפני מספר ימים לרופאי הנמל בחיפה.
6. כאמור לפי הדיווח של רב החובל, (אשר יועבר אליך בנפרד ב העבר) תנאי ומצב בעלי החיים טובים.
7. לפיכך, הידיעות שהגיעו אליכם והטענות הכלולות בהן על חשש לתמותה או תחלואה חריגה, ככל שהן מתייחסות למשלוח השייך לחברתנו, הן ידיעות לא נכונות והטענות שבהן הן טענות מופרכות ולא מבוססות.
8. חברתנו, תמשיך לדאוג ותמשיך לעשות כל אשר ביכולתה על מנת שבמהלך הליכי היבוא לא תהיה כל פגיעה בבעלי החיים, ברחווחתם וזוברריאותם, והיא לא תחסוך בשום דבר או אמצעי קיים למטרה זו.
10. כמוכן, אמשיך לעומד לרשותך ולרשות כל גורם מטעמכם בכל שאלה נוספת או הבהרה שתידרש.

בברכה ובכבוד רב,

חאתם דבאח, משנה למנכ"ל
חברת בית מטבחיים דבאח בע"מ

כ-6 באוג' 2017, בשעה 20:08, שלמה גראזי [Shlomo Garazi] <Shlomoga@moag.gov.il> כתב/ה:

- שלום רב,
הובא לידיעתנו, על ידי פעילים למען רווחת בעלי חיים, כי קיים חשש לכאורה לתמותה לאו תחלואה חריגה של מקנה שמיובא מפורטוגל.
לפיכך, אבקש לקבל מידע עדכני בחזר בכתובין ממך ומאת רב החובל של האוניה לפי המפורט:
1. מספר ראשי הבקר והצאן שהועמסו על האוניה.
 2. מספר ראשי הבקר והצאן שחולים על האוניה.
 3. מספר ראשי הבקר והצאן שמתו עד כה במסע?
 4. ככל שיש תחלואה:
- אילו סימנים קליניים נראים על בעלי החיים?
האם התחלואה מאופיינת בגיל מסויים? מין? תא? סיפון?
5. האם יש מספיק מזון. מים וריפוד כדי לספק את כל צורך המקנה עד להגעה לישראל?

6. האם יש רופא וטרינר על האוניה?
7. האם יש על האוניה אחראי על המקנה אשר הוא בעל ניסיון בתחום?

מהו מועד ההגעה המשוער של האוניה?
מהו נמל היעד בו האוניה אמורה לעגון?

אבקש התייחסותך הדחופה ביותר, בשעות הקרובות. קבלת מידע מהימן ומהיר יאפשר לנו ביצוע הערכת סיכונים כמתחייב.

להתייחסותך הדחופה אודה.
בברכה,

ד"ר שלמה גראזי
מנהל השירותים הווטרינריים (בפועל)

ת.ד. 12

כית דגן, 50250

טלפון:

039688982;039681612

פקס:

039681641

נספח 4

מכתב מנהל השו"ט ליבואני הבקר והצאן

מיום 15.12.2015

ג' טבת, תשע"ו
15 דצמבר, 2015

לכבוד
יבואני הבקר והצאן
מפעלי מקומות הסגר

הנדון: עתירה נגד מנהל השירותים הווטרינריים - בג"צ 7622/15

אבקש לפנות אליכם בנושא שבנדון כדלקמן:

- א. ברצוני להביא לידיעתך כי ביום 10.11.15 הגישה עמותות תנו לחיות ואנונימוס עתירה נגד מנהל השירותים הווטרינריים (בג"צ 7622/15).
- ב. בגדרי עתירה זו התבקש צו על תנאי המורה למנהל השירותים הווטרינריים "לנמק מדוע לא יחדל מליתן רישיונות ליבוא בעלי חיים המיועדים לשחיטה (בין שחיטה מיידית ובין שחיטה לאחר תקופת פיטום)".
- ג. בג"צ הורה למשיב להגיש תגובה לעתירה עד יום 11.1.16.
- ד. הואיל והעתירה נוגעת בעיקרה ליבוא מקנה (בקר וצאן) מאוסטרליה, ומאחר והנכם עשויים להיות מושפעים מהכרעה בעתירה, מצאתי לנכון להביא לידיעתכם את דבר הגשתה של העתירה.
- ה. ב"כ העותרות הינו עו"ד וולפסון וניתן לפנות אליו בכתובת המייל veg@letlive.org.il לקבלת העתק העתירה.

ב ב ר כ ה,

ד"ר שלמה גראזי
רופא וטרינר ראשי
יבוא-יצוא

העתקים:

ד"ר נ. גלאון, מנהל השירותים הווטרינריים, כאן
עו"ד אפרת אביאני, יועצת המשפטית, הלשכה המשפטית, משרד החקלאות ופיתוח הכפר
עו"ד אפרת ורד, סגנית ליועצת המשפטית, לשכה משפטית, משרד החקלאות ופיתוח הכפר
עו"ד אודליה אסולין – דגני, לשכה משפטית, משרד החקלאות ופיתוח הכפר